

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

DAUGHERTY NAPOVEDAL BOJ SENATU.

Pravosodni tajnik si je najel ista pravna zastopnika, ki sta ga brala pred enim letom pred napadi v poslanski zbornici.

DAUGHERTY SE JE MUDIL V CHICAGU SAMO DVA- NAJST UR.

Chicago, Ill. — Uverjen, da bo v senatu sprejeta resolucija, ki zahteva novo preiskavo njegovega zadržanja v uradu, je pravosodni tajnik Daugherty naznanil, da si je najel bivšega zveznega senatorja iz Oregona Geo. E. Chamberlaina in odvetnika Paula Howlanda iz Clevelanda za svoja zagovornika.

Pol ure pred objavo tega naznana je odšel Daugherty iz Chicaga v Florida. Nobene druge formalne izjave ni podal tekmo svojega dvanajsturnega bivanja v Chicagu, kjer je nastopil kot prič pred posebno zvezno velepoto, ki pravkar zavrzuje preiskavo velikega škandala v zveznem veteranskem uradu.

Iz njegove formalne izjave in iz razgovorov, ki jih je imel podvezi z različnimi časnikarskimi poročevalci, je razvidno, da še nara Daugherty podati svoje očitke in da se je pripravil pogajati za svojo službo do zadnjega. Bil je utrujen in nervozen, ali vendar pa pogumom, korajšim in odločen braniti se pred zavratnimi napadi istih sovražnikov, ki so mu, kakor je rekel, ispodkopali tla pred dobrim letom dni. Namignil je celo, da bo vzel pokrov z washingtonskega kotla, če ga ne puste nekateri senatorji pri miru.

Svoje nakane je izjavil v Brzovici, ki jo je postal senatorju Willisu. Glasi se: "Hon. Frank B. Willis, senator po poslopje, Washington, D. C. — Povejte senatu, da nisem nasprotno sprejetju resolucije, ki jo ima sedaj pred sabo. Nikogar ni sem pooblastil, da bi objavil kako svojo izjavo, odkar sem odšel iz Washingtona.

"Tu sem opravil vladne posle, ki so me pozvali semkaj. In sedaj se odpravim v Florida, kakor sem se namenil. Najel sem Geo. E. Chamberlaina in Paula Howlanda, ki sta me zastopala v podobnem napadu pred enim letom v poslanski zbornici pod istimi vplivi, ki so mi nasprotovali javno in naskrivaj na podlagi istih obdolžb in z istim ciljem.

"Posvečala bosta potrebno pozornost mojim osebnim zadevam. In tako bom jaz lahko opravljal in nadalje nemoteno svoje vladne posle zaenkrat s silami pravosodnega departamenta. V Washington se vrnem kar najprej mogoče. — H. M. Daugherty."

Najznatnejše dejstvo je to, da je Daugherty izrekel v svojih razgovorih grozljivo, ki ne bo, če izvedena vsakomur všeč. Rekel je, da bo razgaljal stvari, ki bodo smrdle do neba, če ga ne puste nekateri senatorji pri miru. To se pravi, da namerava preiti iz defenzive v ofenzivo. In to morda tudi toliko vpliva na vladne kroge v Washingtonu, da mu je še nadalje dovoljeno ostati v Coolidgevem kabinetu. Če se Daugherty izpusti v političnega boljše katera potem utegne priti marsikatera sedaj sila ugledna osebnost ob ugled in veljavo.

Daugherty je z veliko pozornostjo sledil cel dan na uha čakaje na razpravo o Wheelerjevem predlogu. Pa je čakal zaman. Razprava ni bilo. In močakar se je umaknil v dobro zastraženo hotelsko soboto.

Kako skrivnostno je pripomnil, da je gledel mnogih senatorjev, ki so se izpregovorili on pravosodni, tako tajnostni je njegov govor pred izredno veleno komisijo, ki jo je v potu svojega obraza priti veteranskemu sindikatu do dna. Nihče razen posebnih uradnikov, kaj je izpovedal Daugherty.

Delavec brez delavskega časa je kakor vojak brez puške.

PREGLED DNEVNIH DOGODKOV.

Amerika.
Daugherty, ki se je umaknil v Chicagu, je napovedal boj zveznemu senatu.

Bivši justični tajnik Palmer zadržan pred senatnim preiskovalnim odsekom.

Senatni imigracijski odsek je proti Johnsonovi predlogi.

Čikaški krojaški baroni odklonili vladno posredovanje v stavki. Demonstracije proti priselniki predlogi.

Staro žganje, vredno milijon dolarjev, ukradeno v Chicagu.

Inozemstvo.
Z Dunaja poročajo o gibanju jugoslovanske armade na meji Bolgarke.

Čehoslovakija ni zadovoljna z italijansko-jugoslovanskim paktom.

Millerand, predsednik francoske republike, se ogreva za fašizem.

Angleški delavski minister Henderson izvoljen za poslanca z veliko večino.

Predilničarji v Mehiki zapretili z generalno stavko.

Mehiška vlada izročila naravna bogastva ameriškim bankirjem za novo posojilo.

Čehoslovakija ima alkoholni škandal.

ZVEZNEGA POSREDO- VALCA NE MARAJO.

Chicago, Ill. — Čikaški oblačilni fabrikantje so odklonili služnosti zveznega posredovalca v stavki, ki se sedaj vrši v tej panogi čikaških industrij.

Delavski tajnik James J. Davis je naročil Benjaminu A. Marshmanu iz Chicaga, naj posreduje v stavki krojaških delavcev in gleda na to, da pride do skrajšane potovanja.

Ko so delavci izvedeli o tem, so zadržali, da si je Marshman prizadeval doseči spravo med njimi in umiriti celih šest mesecev. Ali vse tisto prizadevanje je bilo zaman. Delodajalci sicer zelo visoko cenijo Davisovo skrb, ali vendar pa so primorani odkloniti Marshmanovo posredovanje.

Delodajalci napravijo vsako minuto konice krojaški stavki, če pritegnejo delavskim zahtevam ter jim privolijo petdnevni delavnik na teden, večjo plačo in ustanove sklad za delavce v času brezposelnosti.

Jamestown, N. Y. — Duhovna Fredericka Harolda Johnsons, ki je šupnik neke cerkve v Mansfieldu, O., je aretirala policija ter ga izročila zvezni oblasti. Tukajšnja policija pravi, da je duhoven Johnson zapustil pred dvema tednoma Mansfield z organizatorjem ter je popihal z njo v Jamestown, kamor je dospel na avtomobilu nekaj dni pozneje.

ŽGANJA ZA \$1,000,000 UKRADENEGA.

Na tisoče zabojev žganja je izgnilo polagoma in sistematično iz vladnega skladišča v Chicagu.

TO JE ENA NAJVEČJH TAT- VIN V ZGODOVINI PROHIBI- CNE POSTAVE.

Chicago, Ill. — Osem tisoč zabojev žganja predvojnega izdelka, cenjenega po tihotapnem merilu na milijon dolarjev ameriške veljave, je izgnilo iz vladnega centralnega skladišča pri Sibley Warehouse and Storage Co. na 1530 S. Sangamon street. To so razkrili šele v četrtek popoldne. Razkritje ogromne tatvine je ustvarilo okolščine, ki napovedujejo zatrtje največje zarote, kar jih je še bilo, odkar je prišla narodna prohibicija v delo.

Po zveznih oblastih nadzorovano skladišče je bilo oplenjeno s tem, da so jemali polagoma in sistematično iz zaloge na tisoče zabojev pod krinko takoravnega zdravniškega žganja s ponarejenimi dovoljenji. Visek tega razkritja pa je tudi to, da so vsi zapiski odjemanja pri tvrdki Sibley Warehouse & Storage Co. izgnili tako skrivnostno in tajno kakor žganje.

Zarota bi ne mogla uspeti tako popolno, če bi ne stala zarotnikom na strani osebe, ki zna manipulirati z zapiski v takajšnji zvezni prohibiciji pisarni.

Prisenežen veld velikanskega primanjkljaja v žganju in veld dejstva, da je trajalo nepostavno jemanje zveznega žganja nemoteno več mesecev, je prohibiciji komisar Roy A. Haynes odredil najhujšo preiskavo te zadeve.

Na podlagi ponarejenih dovoljenj je bilo vzeti več kakor 8.000 zabojev žganja iz zaloge. In morda je ta stvar šele samo začeta. Ponarejena dovoljenja se-gajo nazaj tja do meseca novembra lanskega leta. Vse kaže, da bo količina pogrešanega žganja veliko večja, ko bo cela stvar natančno preiskana.

Izredna inteligentna skupina, ki je del urada za notranje vladne dohodke, je prevzela nalogo, da dožene, kako daleč sega korpucija med uradnikom, ki uveljavlja, oziroma, ki bi imela uveljavljati prohibicijo postavbo. Vladni detektivi iz Washingtona so na poti semkaj, da pripomorejo po svojih močeh k razvoljanju in popolnemu razkritju te velikanske tatvine, ki se je vrnila pred nosom zveznih oblasti.

Ljudje, ki so seznanjeni z notranjimi mahinacijami prohibicijnih uradov, pravijo, da je bilo doseženo prav malo uspeha v odrejeni preiskavi.

Mehiški delavci v ofenzivi.

Organizacija predilničarjev zapretila z generalno stavko.

Mexico City, 29. febr. — Delavci v mehiških bombažnih predilnicah so dali lastnikom tovarnen ultimatum, da morajo v petih dneh sprejeti njihove zahteve, če ne, stopijo delavci v splošno stavko. Ultimatum poteče v ponedeljek. Delavci zahtevajo petdnevni delavnik v tednu in mezno lestvico iz leta 1919.

Prizadetih je 36 predilnic, ki enahajajo v federalnem distriktu (okolju glavnega mesta).

SENATNI ODEK POPRAVIL PRISELNIŠKO PREDLOGO.

Kvota temelji na štetju leta 1910.
Washington, D. C. — Senatni imigracijski odsek je definitivno zaključil, da se kvota priseljavanja opira na ljudsko štetje v letu 1910 v novem zakonu. Odelek je znižal kvoto na dva odstotka.

MEHIKA DOBI VELIKO POSOJILO.

Ameriški bankirji bodo dali Obregonovi vladi \$28,000,000 za bogate koncesije.

Mexico City, 29. febr. — Predsednik Obregon je aranžiral novo posojilo z ameriškim bankirji v Wall Streetu. Pogajanja so se vršila še dalj časa in zdaj, ko je de la Huertova revolucija zadušena, bodo pogajanja uspešno zaključena vsak čas. James Hamilton Lewis iz Chicaga, bivši zvezni senator, vodi pogajanja v imenu bankirjev.

Mehiška vlada dobi \$28,000,000 v treh obrokih, in sicer 10 milijonov 1. mares, drugih 10 milijonov 1. aprila in preostanek 1. maja.

Obregon je večeraj podpisal pogoje posojila. Pogoji so petero kontraktov z ameriškim kapitalisti za izkoriščanje mehiških naravnih bogastev; tobak, sladkor, kava itd. Kakor kažejo pogodbe, bodo ameriški kapitalisti imeli monopol na mehiške cigarete in nekatere druge industrije pridejo popolnoma v njihove pesti.

Obregon je skušal dobiti od komisarjev zavezo, da se ne bodo vmešavali v mehiška politična vprašanja. V koliko je uspel, ni znano, ampak znano je to, da ameriški kapitalisti ne dajo nič na take zaveze, kadar so njihovi interesi v nevarnosti.

Ekonomika okupacija Mehike se je začela!

Demonstracija proti priselniki predlogi.

Chicago, Ill. — Kakor smo obveščeni, bo odelek mestnega sveta čikaških socialistov vse tiste, ki nasprotujejo priselniki predlogi, ki ima priti vsak čas v kongresu na razpravo in glasovanje, prihodnji terek popoldne točno ob dveh. To je bilo sklenjeno zadnji terek, ko je bilo par zastopnikov raznih tujerodnih skupin v Chicagu pred odsekom mestnega sveta ter povedalo odsekovim članom, da bi bilo pametno in dobro, če bi zavzel mestni svet stališče proti nameravani priselniki zakonski osnovi, ki bo zapirala vrata domala vsem prihajajočim priseljencem naše narodnosti v to deželo.

Kdor ima čas, naj se vdeleži te demonstracije, ki ima namen dokazati, da so tujerodni elementi odločno proti predloženi priselniki predlogi. Čim več bo demonstrantov, tembolj bo občinski svet uverjen, da je čikaško prebivalstvo, sestojede iz priselnikiških elementov, odločno proti priselniki zakonski osnovi, predloženi sedaj v kongresu.

NADALJNI RAZVOJ OLJNEGA ŠKANDALA.

Washington, D. C. — Nadaljni razvoj oljnega škandala je naslednji:
1. — Senat je burno razpravljal o obdolžitvi, da sta si senatorja Lenroot in Smoot prizadevala "oprati" Palla v prvem razvoju oljne preiskave.

2. — Bivši justični tajnik v Wilsonovem kabinetu A. Mitchell Palmer je bil povabljen na pričanje o tem, kako je izkušal prepričati pozvanje Edwarda B. McLeana za pričo.

3. — Obetajo se zanimiva odkritja glede dohodniških davkov, ki sta jih plačala Sinclair in Doheny. Tozadevno resolucijo je predložil senator McKeellar.

GIBANJE VO- JAŠKIH ČET V JUGOSLAVIJI.

Nova poročila — topot z Dunaja — o pripravah za invazijo Bolgarije, okupacijo Soluna in razdelitev Albanije.

NOVA RACA — ALI SE PA RES KAJ KUHA.

Dunaj, 29. febr. — Kakor kažejo vsa znamenja, se Jugoslavija pripravlja na vojno, najbrž z Bolgarijo. Kljub debelemu snegu se jugoslovanske vojaške čete v veliki množini pomikajo proti bolgarski meji, zlasti nasproti Pernika, kjer so bolgarski premoškopi. Jugoslavija samo še čaka na prihodnji macedonski vpad na svoja tla, nakar bo imela povod za invazijo.

Čete se konecitrirajo tudi ob meji severne Albanije. Jugoslavija sluti, da imajo macedonski vpadovalci tudi tam svoja oporišča. Skader bo mogoče okupiran. — Grška vlada je v strahu, da Jugoslavija morda najde kakšno pretvezo za okupiranje Soluna, njenega naravnega izhodišča k morju.

Zdi se, da je ofenziva proti Bolgariji tako potrebna Jugoslaviji, da je sedanja belgradska vlada dala Reko Italiji kot ceno za italijansko nevtralnost. Jugoslavija ne more več trpeti neprestanih macedonskih vpadov pod vodstvom Todora Aleksandrova in sklenila je, da enkrat za vselej združi macedonske komiteje, četudi mora invadirati Bolgarijo, da doseže njihove baze. Vrhutega potrebuje Jugoslavija bogate premoškovnike v Perniku, kajti Bolgarija preneha plačevati odškodnine v premoški prihodnjo leto.

Jugoslavija dalje potrebuje vojno, da odvrne pozornost v inozemstvu od republičanskega gibanja na Hrvaškem. Ambicija srbskega kralja je, da naredi Jugoslavijo najmočnejšo silo na Balkanu.

V italijansko-jugoslovanskem sporazumu je tajna klavzula, ki določa, da se Albanija razdeli v vplivni sferi Italije in Jugoslavije. Najbrž pa ne ostane le pri sferah. Jugoslavija vzame svoj delež Albanije v prihodnji vojni. Uradno inspirirani belgradski listi zdaj pretiravajo macedonske vpad v južno Srbijo, da opravičijo jugoslovansko ofenzivo.

Izprememba vlade v Belgradu je edino upanje na mir.
(Op. uredništva: Gornje poročila je poslal Raymond Fendrick čikaški "Tribuni". Koliko je resnice, ne vemo. Lahko je nekaj resnice, lahko je pa tudi vse skupaj Radičev maslo. Poročila o komunistični revoluciji v Bolgariji, ki so prihajala zadnje dni, so prenehala. Najbrž ni bilo nič.)

Jugoslavija bo razprav- ljala o dolgovih.

Posebni komisar belgradske vlade je prišel v Ameriko.

New York, N. Y. — Millerod Nedeljkovič, dekan pravne fakultete na univerzi v Belgradu in posebni komisar jugoslovanske vlade, ki ima nalogo, razpravljati z zakladničarjem Mellonom o dolgu Jugoslavije, je prišel v četrtek v New York.

Jugoslavija dolguje Združenim državam okrog 50 milijonov dolarjev.

Henderson izvoljen z veliko večino.
London, 29. febr. — Arthur Henderson, ki je pri rednih volitvah v zadnjem decembru propadel, a je vasceno stopil v delavski kabinet, je bil večeraj izvoljen za poslanca v nižji zbornici z večino 7017 glasov. Dobil je 24,571 glasov, njegov nasprotnik, konservativec, pa 17,543. Liberalci niso postavili svojega kandidata in to mu je pomoglo k zmagi. Izredne volitve so bile v okrožju Burnley. Dva Hendersonova sinova sta tudi delavska poslance v parlamentu.

KRIZA V MALI EN- TENTI.

Jugoslovansko-italijanski sporazum je oslavoilji Čehoslovakije. Mala ententa se morda raztrga in Italija nadomesti Francijo.

Praga, Čehoslovakija. — (Poroča Fric Krejčí, poročevalec Federated Pressa.) — Očitno je, da nedavna franko-čehka in sedanja jugoslovansko-italijanska pogodba sta izpodkopali malo entento. Slišal sem, da je belgradsko-rimski sporazum jako presenetil čehsko vlado in to presenečenje je zelo neprijetno. Jugoslavija in Rumunija nista bili nič kaj zadovoljni z alijanco, katero je sklenil Beneš s Poincarejem; slutiti sta, da je alijanca začetek popolnega za-suženja male entente po Franciji, ako ne bo kakšne protipeze. Italijansko-jugoslovanski pakt je zdaj to protipeze. Beneš je hotel ta pakt preprečiti, a ni se mu posrežilo.

Čehoslovakija in Jugoslavija ostneta v zvezi, a medtem vstajajo nove sile, ki pritegnejo Italijo, Ogrsko in Poljsko v novo skupino, kateri se eventualno pridruži Jugoslavija in Rumunija. To pomeni, da mora Čehoslovakija iskati kak modus vivendi s svojim nemirnim sosedom — Ogrsko. — Čehoslovakija vsak čas prizna de jure sovjetsko Rusijo. Tudi naši najbolj zakrknjeni nazadnjaki so spoznali, da je ta korak neizogiben.

Čehoslovakijo je pretresel alkoholni škandal, v katerega je zapleten Karl Prašek, bivši predsednik senata in vodja stranke veleposesnikov. Prašek je bil predsednik družbe alkoholnih kurilcev, katere je — kot je zdaj prišlo na dan — potrošila tri milijona dolarjev za korpucijo, predvsem za podkupovanje voditeljev političnih strank z namenom, da dobi ugodne zakone za alkoholno industrijo. Ko je bil škandal razkrit, je Prašek odstopil kot predsednik senata, ali svoj mogočni vpliv je obdržal radi tega, ker so političarji v strahu, da jih išča. Kakor oljni škandal v Washingtonu tako je alkoholni škandal v Pragi razburil vso deželo. Stare politične stranke so prišle v zelo slabo luč. Ameriški Henry Dubb in češki Hindriška Dubboviš se morda kaj naučita iz teh škandalov.

Fašistično gibanje v Franciji.

Levičarske stranke so odkrile, da Millerand odobrava tajno organizacijo za "rešitev" Francije.

Paris, 29. febr. — Najnovejša bomba, katero so vrgle francoske stranke leve v javnost sredi vroče volilne kampanje, je odkritje, da je predsednik francoske republike Millerand osvojil fašizem in odobril tajno organizacijo fašistov, katere ima "rešiti" Francijo v slučaju, da pri volitvah v maju zmaga socialisti in komunisti.

O tajnem gibanju francoskih fašistov se govori že tri ali štiri mesece, toda razen komunistov ni nihče pripisoval tem govoricam kake važnosti. Zdaj pa izgleda stvar precej resna. Delavske stranke pridno izrabljajo to odkritje za svojo volilno agitacijo.

40 KONGRESNIKOV ZA PIVO.

Washington, D. C. — Predloga, ki pravi, da niso pijače, vsebujejo 2.75 odstotka alkohola, obojne po Volsteadovi postavi, bo uvedena v poslanski zbornici dne 4. marea. Štirideset poslancev, med katerimi so Britten, Doyle, Kune in Sabath iz Illinoisa, je podpisalo pismo, ki je pridelano zakonski osnovi za vse poslance.

VREME.

Chicago in okolice: V nedeljo oblačno. Preobrat na urzo. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 39, najnižja 33. Solnce izide ob 6:25, zaide ob 5:40.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cena oglasov po dogovoru. Zobjepi se ne vračajo.
 Narodna: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za izosvetitve \$2.00.
 Naslov za vse, kar ima biti v listu:
"PROSVETA"
 2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on agreement.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
 "MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-24) poleg vsakega imena na naslova pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

TURŠKE RAZMERE.

Mladeniča zmrznila čez noč v ječi.

Sarajevski list poroča, da se je v Varešu odigrala tragedija v ječi. Dva mladeniča sta bila aretirana radi kaljenja nočnega miru in pridržana čez noč v policijskih zaporih. Ko so ju prišli drugi dan buditi, sta bila oba bleda kot zid. Mladenič Zloušč je bil že mrtev, njegov prijatelj Božič pa v zadnjih zdihljajih.

Pregledali smo več starokrajških listov, da se prepričamo, ako so uredniki ožigosali te turške razmere. Iskali smo v zastonj. V listih, ki prihajajo k nam, smo zastopali brskali, in zdi se nam, da se uredniki prav nič ne vznemirjajo zaradi takih dogodkov, kakor da bi bili samoposebice. Pričakovali smo, da bodo razni listi zahtevali strogo kaznovanje policijskih organov, ki so zakrivali tragično smrt mladeničev.

Sodeč po imenih, sta bila mladeniča Slovenca in najbrž tudi delavca. Kaj sta zagrešila? Kalila sta nočni mir. Z drugimi besedami to pomeni, da sta malo preveč pogledala v čašo in da sta najbrž pela na ulici. Za ta malenkosten prestopok sta bila kaznovana s smrtjo. Na smrt ju je obsodil policijski organ, kateremu je bila podrejena ječa in mu bila izročena v oskrbo. Policijski organ se je poslužil avtokratične moči, s katero razpolagajo policijski organi v policijskih državah, katere se spreminjajo počasi in sigurno v eno veliko ječo za vse državljane, pa je nalašč pustil mladeniča zmrzniti.

Policijski organ, ki je izvršil tako grdo maščevanje na dvema mladeničema, je izvršil navaden in premišljen umor. Prav dobro je vedel, ako pahne mladeniča v mrzlo in nezakurjeno celico v hudem mrazu, da zmrzneta, preden bo dan. Se preden sta bila mladeniča privedena pred sodnika, da ju kaznuje zaradi njunega prestopka, ju je policist sam obsodil na smrt in sicer na počasno smrt, ki se izvrši z zmrzovanjem.

In proti taki uzurpaciji sodnijske oblasti ne protestirajo jugoslovanski časniki, ne najdejo besed, da obsodijo tako početje.

Kadar se gode taki dogodki in časniki molče k njim, tedaj nastajajo v deželi turške razmere.

Dežela, v kateri se razvijajo take razmere, pa nima ugleda v tujemstvu.

Iz Jugoslavije so poslali ljudi v tujemstvo, da pronajdejo, zakaj nima Jugoslavija tistega ugleda v Britaniji in Ameriki, kot ga uživa Italija. Ti ljudje so prišli, ogledali so si Britanijo in Ameriko in napisali tudi poročilo o utisah, ki so jih dobili na tem potovanju. Ampak videli so le eno stran Britanije in Amerike in sicer najmanjšo stran in zato so podali tudi napačno sliko.

"Literary Digest", ameriški magazin, ki ima več naročnikov kot vsi listi skupaj v Jugoslaviji, je prinesel članek "Who are Undesirable Aliens?" (Kdo so neželjeni tujzemci?), v katerem članek razpravlja stvarno na podlagi statistike, katero je priredil H. H. Laughlin s Carnegiejeva instituta za kongresni komitej, pred katerim so naseljeniške predloge. Po naštevanju statističnih podatkov pravi Laughlin: "Ako se zahteva od nas, da napravimo zaključke glede teh glavnih virov za sedanje naseljevanje, tedaj so najmanj željeni z Irske, z Balkana in iz Rusije itd. po redu; najbolj željeni so pa iz Avstro-Ogrske (vštevši sedanjo Čehoslovakijo, dele Jugoslavije in Poljske), iz Nemčije in Velike Britanije itd. po redu."

Iz tega sledi, da je Laughlin najdel med Jugoslovani iz Slovenije, Hrvaške, Primorja in Dalmacije zelo malo defektivnih ljudi, med Jugoslovani z Balkana pa veliko. Obenem to pokazuje, da se Američani ne zanimajo le za trgovino v Evropi, ampak tudi za evropske socialne razmere. Kdor misli, da to ni resnica, se zelo moti in vara le samega sebe.

Dolžnost pokrajinskih in državnih oblasti je, da skrbe za ugled dežele s podukom ljudstva, zboljševanjem socialnih razmer in s strogim kaznovanjem povzročiteljev takih nečloveških dogodkov, kot se je odigral v Varešu in ki povzroča, da civiliziranemu človeku zastaja kri po žilah in se mu jeze lasje na glavi, ko jih čita. To pa ni edini tak dogodek v Jugoslaviji. V Ogulinu je zgorela 72-letna starica Marija Prajkovič v zaporu. Bila je malo pijana in so jo zaprli. V ječi je bil mraz. Zapalila je papir, da se malo ogreje in pri tem se je zažgala obleka.

Taki dogodki vodijo do dveh zaključkov. Občinske, pokrajinske in državne oblasti se ne brigajo, da so zapori gorki pozimi in višji in mali uradniki spravljajo denar

v svoj žep, mesto da kupijo z njim kurivo. Mogoč je še en zaključek, ki se pa vpira zdravi človeški misli. In ta je, da se zdaj v Jugoslaviji malašč mučijo jetniki z mrazom.

Dokler državne, pokrajinske in občinske oblasti ne skrbe strogo, da se taki dogodki ne odigravajo, Jugoslavija ne more imeti ugleda v tujemstvu.

SLIKE IZ NASELBIN.

Springfield, Ill. — Prav malo prostora v naši Prosveti bi rad, ki je v resnici najboljše za naše delavce.

Mrzlo vreme imamo, skozi okna sije ponižno zimsko solnce s svojimi mišnimi žarki, ki človeka izvajljajo na plano, čeprav je zunaj hladno. A nazadnje je vendarle boljše sedeti v hiši na gorkem in gledati skozi okna v mrzli zimski dan.

Delavske razmere v Springfieldu so pričelo postajati slabše, ker ne obratujemo vsaki dan. Če se kje dobi majna, da obratuje, tam pa vozičkov ni dobiti, da bi si delavec mogel kaj zaslužiti. Vse vpije, da ima rudar previsoko plačo, posebno mogočeti zelo radi potujejo, koliko zaslužijo rudarji. Res slabi časi se nam obetajo v prihodnosti. Bliza se spomlad in dela ne bo, zato lahko pričakujemo, da bodo zaprli večino rudniš.

Podpisali so novo pogodbo za tri leta. Lewis je podpisal. Ali mislite, da je ta pogodba dobra za nas, rudarji? Po mojem mišljenju nikakor ni. Če postane draginja še večja kot je sedaj, ne bomo mogli izhajati, stavke pa tudi ne napovedati. Če bi bil naš Lewis naprednega mišljenja, bi bil podpisal vse drugačno pogodbo, kot jo je. A on gleda le bolj nase, predvsem mora biti prav za njega. Rudarji njega ne brigamo, čeprav pomore nesrečne smrti.

Na konvenciji je zmagala Lojzetova mašina, napredni rudarji so pa propadli. Ali ni to grdo od delegatov, ki so glasovali za Lojzeta, čeprav je članstvo, ki jih je poslalo, čisto drugačnega mišljenja. Slepri so in gluhi, ker ne vedo, kaj delajo in pozabljajo, kaj je mašina že prizdela hudega organizaciji. Oni ne čitajo listov, ki pišejo resnice o mašini in rudarski organizaciji. Rad bi vedel, kaj si misli o rudarjih tak človek kot je Howat v Kansasu. Toliko si je prizadejal za Kansas in sploh za rudarje v Ameriki, ko se je bojeval s svojim distriktom proti industrijalnemu sodišču, celo zapreti se je pustil za dolgo dobo iz gole dobrodružnosti do zavednega delavstva, česar bi mu ne bilo treba, potem pa organizirani rudarji, za katere se je žrtvoval, tako nastopajo proti njemu in ga ne pripoznajo. Mari naj bi bil vse skupaj prodal kapitalistom, kakor so storili mnogo, vsaj bi mu sedaj ne bilo treba misliti na ne-hvaležnost rudarjev.

Napredna struja rudarske organizacije je v Springfieldu precej močna zlasti med društvi je precej pristaže. Vrki so veselice vsako soboto in 1. marca bo markaradna veselica v korist doma. Željeti je, da bodo rojaki v polnem številu na tej veselici.

Naprednost med nami se tudi pokazuje, da se še tu in tam pojavlja par, ki se poroči brez vsakih verskih ceremonij. Tako sta naredila tudi rojak Louis Simonič z gđ. Lojzko Lonberger. Reči moram, da je povsem pravilno, da sta na ta način stopila v zakonski stan. Pa še nekaj drugega je bilo, ravnotako pravilno. Nista se samo poročila, temveč sta tudi priredila zabavo in povabila rojake. Tudi jaz sem bil zraven med veselimi svati. Novoporočenemu paru želim vso srečo in pa dolgo življenje. — Joseph Shum.

Chicago, Ill. — Socialistični klub št. 1 J. S. Z. je dne 22. februarja priredil zanimivo predavanje: "Priče organske evolucije." Predaval je sodrug Ivan Molek. V svojem uro in pol dolgem razlaganju je prešel skozi vse dobe življenjskega in organskega razvoja. In to tako podrobno in natančno, kot zamore storiti le večji predavatelj v tako kratkem času. Udeležba je bila povoljna, vendar je pa bilo še nekaj prostora v dvorani. Željeti bi bilo, da se naše občinstvo začne malo bolj zanimati za znanstvena predavanja, ker to je nekakšne vrste privlačna šola, kajti razglajajo se samo fakti, in se ne mlati slamo kot n. pr. v faruhi šolah. Sodrug Moleku je častitati na njegovem uspehu. Prepričan pa sem, da bi bil on veliko bolj zadovoljen in bi se z večjo vnemo

lotil sličnega dela v bodoče, če bi bila večja udeležba.

Klub prireja ta predavanja vstopnine prosto, in sodrugi predavatelji delajo zastonj; poslušate se torej teh redkih prilik.

Nadalje vam naznanjam, da bo prihodnje predavanje dne 6. marca ob osmih zvečer. Predaval bo sodrug Anton Slabe o predmetu: "Razvoj parlamentarizma v Angliji". Tudi to je važna točka, tako v zgodovini, kot na obzorju sedanje svetovne politične situacije. Posebno še, če vpošteva, da je delavska stranka Anglije prišla na krmilo vlade potom mirnega razvoja.

Tretje predavanje v tej sezoni pa priredi klub dne 28. marca, ob osmih zvečer. Predaval bo sodrug Jože Zaverntnik. Predmet: "Is astronomije."

Vsa predavanja kluba, kakor tudi druge važne diskuzije in seje, se vrše v dvorani S. N. P. J., 2659 S. Lawrence Ave. Prireditveni odbor soc. kluba št. 1 tem potom vabi vse rojake in rojakinje, da se udeležite zgoraj označenih predavanj. Ako bo zanimanje od strani ljudstva, bomo z veseljem delali in priredili še več predavanj; če pa ljudje ne bodo prišli in s tem pokazali, da ne marajo predavanj, bomo seveda prisiljeni to izobraževalno delo opustiti. To, upam, se ne bo zgodilo. — Frank S. Tauchar.

Midway, Pa. — Vsak dopisovalec vsaj na kratko opiše tudi delavske razmere v svojem kraju, kar je jako koristno za nas delavce, ker to marsikomu prihrani vsoto, ki bi jo drugače pobesale železniške družbe. Kolikor se tiče dela v tej naselbini, moramo priznati, da je jako slabo. Veliko številu premožljivih rudnikov, ki se nahajajo med Pittsburgom in Stopenvillom, Ohio, ob progi Panhandle železnice in so bili prej last različnih družb, so prišli v začetku leta 1923 v roke Johnu Beelu, ki je izplačal vse delničarje s 35 milijoni dolarjev, kar je vsekakor mala vsota.

Takoj ko je nastopil nov gospodar, smo delavci občutili trde pest mogočnega kapitalista. Vsem tistim delavcem, ki so imeli kak cent nad mezno lestvico, je bilo takoj odvzeto. Delovodje so se trkali pred novim gonjalkim lastnikom, kar tudi ni bilo brez vzroka, kajti marsikdo je izgubil svoje delo. V začetku meseca novembra je mogočni lastnik dal zapreti večje število rudnikov, po drugih pa je število delavnikov skrčil na dva in samo en dan v tednu. Tako smo čakali do božiča, a po božiču se je obrnilo na boljše, ker smo začeli delati po štiri in pet dni na teden. To je trpelo do sedmega februarja, ko je Beel zopet zaprl rov z imenom Verner in vrgel na cesto 250 delavcev z njihovimi družinami vred, in to v najhujši zimi. Ta rudnik je dobro poznan slovenskim rudarjem, kajti v obratu je bil 24 let in je svojočasno delalo v njem veliko število Slovencev.

Vidiš, tovariš delavce, tako dela z nami kapitalist. Če nima stodotnega profita, pa postavi na cesto tiste, ki smo mu prej grozili skupaj ogromno bogastvo.

Tu nastane vprašanje, ali je kaka moč na svetu, ki bi ustavila nesramno in kruto postopanje brezvestnih podjetnikov. Odgovor na to je lahek. Dokler bodo imeli delavci kakor hlapec ponižne voditelje, tako dolgo ne moremo čakati boljših časov. Kdo ni zadnje čase opazil, kako na priprost način hoče Lewis zboljšati premožarsko industrijo? Po njegovem mnenju ni druge pomoči za stalno delo, kakor da se vrže na cesto 200,000 iznečenih premožarjev, kar pomeni, da izgubi kruh najmanj 600,000 ljudi, ako pomislimo na žene in otroke premožarjev ter na tiste, ki se posredno živijo od premožarjevega zaslužka. Marsikateri delavce skomizgane z rameni, češ, kaj meni mar, jaz nisem in tudi ne bom delal v jami. Treba je pa pomisliti, kake bodo posledice, ako se postavi tako ogromna masa kar nancrat na cesto. Delavci kot so premožarji, ki so vajeni najtežjega dela, samoočebni umevno, da ne bodo čakali smrti ob glada; navalili se bodo na industrijska mesta in posledica tega navala bo vsakemu znana. Na trgu se bo delavsko blago pomnožilo, in kadar se kako blago pomnoži na tr-

gu, mu pade cena. Tako bodo padle cene vsemu delavstvu, in se bodo velike množice brezposelnih. Ako bi bil Lewis moč na svojem mestu, bi bil brezpogojno zahteval skrajšanje delavnega časa. Toda skrajšanje delavnika pomeni manjši profit za kapitaliste, in ako bi se Lewis dotaknil njih profita, bi bila njegova moč takoj pri kraju.

Vsi predsedniki, najubo Gompers, Lewis, razni železniški predsedniki in drugi so prišli do svoje samolastne moči s pomočjo časopisja, in sicer kapitalističnega časopisja. Ako bi imeli delavci svoje časopise, katero bi zagovarjali njih interese, bi pa voditelji delavstva prišli iz njegovih vrst. Ker pa delavci nimajo svojega časopisja in čitajo kapitalistično, je samoočebni umevno, zakaj so zadovoljni z vsakim koristolovcem, ki ga jim postavijo na glavo. Ako bi se delavci bolj zanimali za svoje časopise, bi v postavo dajali ne sedeli samo advokate in dohtarje, ampak zavedni delavci, ki bi v resnici delali za interese svojih tovarišev.

Delavci se ne zanimajo za svoje časopise, zato nazadujemo in v politiki, medtem ko bi morali dobiti pri vsakih volitvah vsaj nekaj več glasov, je ravno nasprotno. V tem mestu so pred leti domačini imeli socialistični klub, h kateremu sem spadal tudi jaz, dokler ni vsa stvar zaspala. Slovenci v tem mestu, ki so domalega vidi državljani, so pred leti vsi volili socialistični tiket, dasi niso bili organizirani, danes pa volijo republikanskega in za prohibicioniste. Le malo številu je še tistih, ki se zavedajo, da so delavci. Prišli smo celo tako daleč, da se je pri zadnjih jesenskih volitvah za bližak učeni moč kot zvezda na večernem nebu, ki je raznašal slike republikanskih kandidatov in jih hvalil kot največje delavske prijatelje. Tak moč naj bo potem zastopnik naprednega slovenskega časopisa? Zato se ne bo nikdo čudil, ako se spodmičeje tla naprednemu časopisju, na njegovo mesto pa stopa flika čikaškega kozla, ki jo nazivajo z "Edinostjo". Temu pa jaz ne verjamem, ker dokler je imel kapucin svojo fliko v Chicagu, je bila pri nas edinstvo, odkar pa jo je začel pošiljati, imamo needinstvo, da z gotovostjo lahko trdimo, da so na mestu besede starega Kranjca:

Žene naše več ne znajo tihe, sramečljive bit'; vse z jexikom obravnajo zlodja znajo injim krotit'.

Martin Strupek.

Murray, Utah. — Vidim, da člani poročajo o velikem napredku in o številu novih pridobljenih članov iz vseh krajev, čemur so tudi dokaz številke, ki jih vidimo v Prosveti o naši organizaciji. Naše društvo se ne more kaj veliko pohvaliti o napredku s pridobljenimi novimi člani, čemur pa ni vzrok, da smo prenamarni ali prepočasni, ampak vzrok leži v tem, ker se rojaki selijo proč iz te naselbine, novih naseljencev pa ni. Za prirejanje veselice smo pa res zaspali. Kaj nam če veselice, če pa nimamo pijače, se oglasijo člani, če bi kdo kaj takega priporočil. Tako brez pijače se ne da nič napraviti. Vsaj večina tako misli, in če se domislimo veselice, je prav tako kmalu tudi končana iz tega vzroka. Raditega krpamo našo blagajno naravnost iz žepov, ki pa je vedno prazna.

O delu tukaj ni kaj prida poročati. Dela se še, ali delo je nezdravo in sploh tako, kot povsod po nezdravih rudotoplinicah. Boljši bi bilo za človeka, da bi nikoli v njih ne delal, tako pa si nakopije svinčene bolezni, ki mu pusti po ozdravitvi neljube in slabe posledice. Dostikrat za svinčeno boleznijo ozdravelemu zvije ude ali ga kako drugače poškod, da mu je težko priti nazaj do dobrega zdravja. Najboljše je, da človek pusti delo v rudotoplinici prej, dokler ni prekasno. Delavci z družino je kaj takega seveda težavno, ker mu je težko zapuščati kraj in se seliti v drugega, kjer ga čaka sama negotovost, in poleg tega še največkrat delavce nima sredstev za selitev. Nekateri pa vseno delajo vse svoje življenje v rudotoplinicah, ki pa itak ne dosežejo nikake prave starosti. Lahko rečem, da so naši ljudje pričeli puščati to delo, vsaj v tej naselbini se opaža. Nekaj let nazaj so bili Jugoslovani tukaj v večini med rudotopliničniki delavci, danes pa jih je jako malo število. Nekateri so pokupili farme, drugi so si šli poiskat primernejše delo. Lahko rečem, da se je članstvo našega društva razpršilo na vse vetrove. — Pozdrav! — Frank Simcich.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Vojaška mast. Se lani konec avgusta sta bila ukradena iz skladišča neboračke čete dva sode masti. Tatove so dobili še isti dan in so aretirali vojake Urba Čonko in Smrekarja. Urh je takoj priznal, da se je pogovarjal s svojim tovarišem najprej o dekletih, nato sta pa prešla na mast v skladišču. Spravila sta oba sode v hlev in jih nato odpeljala na Fužine, kjer sta jih prodala gostilničarju Kalitšku za 2000 Din. Urh je izročil 500 Din. svojima tovarišema, ostanek pa si je obdržal. Še isti dan je bil na ta način pijan in tudi aretiran. Obtoženi so bili obsojeni in sicer Urh na 9 mesecev, Čonč na 3 mesece in Smrekar na 1 mesec jelez. Ker so kazni že prestali, bodo plačali samo še stroške in pa 20 Din. takse, s čemer bo zadeva za enkrat opravičena.

Stavbno gibanje v Ljubljani 1. 1923. Zgrajenih je bilo novih več stanovanjskih hiš 10, enodružinskih hiš (vil) 42, novih gospodarskih poslopij, oziroma prizidkov k že obstoječim 24. Večjih adaptacij v stanovanjske svrhe se je izvršilo 15 in v trgovske ter gospodarske namene 31. Na novo priključenihišnih kanalizacij se je izvršilo pri 12 hišah. Mestni vodovod se je tekom leta 1923 vpeljal v 93 hišah. Na novo so se položili vodovodne cevi v skupni dolžini 2924.55 metrov po Pražakovi ulici, Hradečkovega vasi, na Mirju, Zelcem poti, Pasjem brodu, Pod Rožnikom, Na Prulah, Na Karoliniki zemlji in Dunajski cesti. Dnevna uporaba vode je bila največja 11.443 kubičnih metrov (22. marca) in najmanjša 6727 kubičnih metrov (29. junija). Na posamezno osebo je odpadlo 229, oziroma 134 litrov.

Umrli je v Ljubljani posestnik in trgovec na Sv. Petra cesti št. 31 Fran Adamič.

Zdravstvena statistika v Ljubljani 1. 1923. Prebivalstva šteje Ljubljana približno 55,000 prebivalcev. Porok je bilo 806. Otroci se je rodilo 1472; mrtvorjenih 55. Umrlo je 1200 oseb, med temi 432 tujcev v raznih ljubljanskih bolnišnicah. Umrljivost Ljubljancev nov znaša, če se odšteje umrlo tujce 13.9 na tisoč prebivalcev. Umrlo je v enem letu starosti 177, starosti 5 let 246, v starosti od 15 do 15 let 42 otrok. V dobi 15 do 30 let je umrlo 185, od 30 do 50 let 254, od 50 do 70 let 275 in nad 70 let starih 198 oseb. Za naslednjimi boleznimi je umrlo: za jetika 238, za trebušnim tifusom 30, za grižo 6 oseb, za škrlatinko 11, za difterijo 3, in za dušiljivim kašljem 5 otrok. — Rešilna postaja je posredovala v 1297 slučajih.

Celjske novice. Smrtna kosa. Na kralja Petra cesti je umrl Mlobučar in hišni posestnik Anton Chiba v 63. letu starosti. — Pornoporno društvo za revne otroke se je ustanovilo v Gaberju. Predsednikom društva je bil izvoljen Fr. Špeglič.

Rasočaranje splitake policije. Nedavno so neznanu štovi ukradli v župni cerkvi Lukšiča pri Splitu dragoceno Tizianovo sliko. Policijska se je trudila, da bi tako ve izsledila. Končno je donela, da se bavi slikar F. S. z zbiranjem umetniških dragocenosti in z veliko vnemo se je lotila hišne preiskave v njegovem bormem umetniškem stanovanju. Pregledala je natančno vse okvirje, prebrskala po vseh kotih, dokler se ni ustavilo njeno strokovnjaško oko na nekakvi večji zapečateni skatli. Aha, si je mislila, ga že imamo in v tem jo je podprl še umetnikov bledi obraz. Ko so pa odprli na policijski dragoceno plen, so našli vse polje ljubavnih pisem nekega umetnika kovega prijatelja, ki mu jih je izročil ob svoji poroki z neko drugo žensko. Tako so zagledale evreške prve ljubezni po dolgem času bel dan.

Otroško truplo pod ledom. Na vsadskim drsalcem se je našli te dni sledeči prizor: Pod ledom skorjo je ležalo truplo novorojenčka. O tem je bila takoj obveščena na policija, ki je uvedla preiskavo.

IZ VSAK DANJEGA ŽIVLJENJA.

Oče Kazi-mir imajo toliko denarja, da ga merijo kar na merenike. Za štrajkarje ne izpušče besed, ampak vpijejo: Daj, daj, daj! Obrnili so se tudi na slovenske delavce, pa so jim pokazali — slaba. Nank: Kadar samogostinstvo postane tako velika, da prične gati do neba, se upro striženje iz ovice, dasiravno so pobledeli v vajene striženja.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Kardelj glasuje o pogodbi 12. marca.

Indianapolis, Ind. — Eksekutivna radarske unije je naznanila v četrtak, da člansko glasovanje o novi pogodbi, ki je bila sklenjena in podpisana v Jacksonville, Fla., se vrši 12. marca.

Unija zahteva zdravniško preiskavo kuharjev.

St. Louis, Mo. — Tukajšnja krajevna unija kuharjev in kuharice zahteva, da se sprejme zakon, ki primora kuharske delavce v vseh restavracijah in hotelih, da se podvržejo zdravniški preiskavi vsajih 60 dni. Podvrže se morajo tudi krvni preiskavi. Jack Reed, upravitelj unije, je dejal, da so zdravstvene razmere v mnogih restavracijah tako skandalozne, da bi ljudje, ki drže kaj svoje zdravje nikdar ne preverili prava dotičnih jedilnih prostorov. Mnogi kuharji in pekarniki nalezljive bolezni, kot so škrlatna, sifilis itd., in taki ljudje kuhajo in pečajo jedila za občinstvo!

Delalški delavci sprejeli kompromis.

San Francisco, Cal. — Unija delalških nameštencev v San Franciscu so sprejele kompromis, s katero so jim ponudili lastniški delalščini in stavki, ki je pretižila nekaj časa, je odvrnjena. Tesarji so dobili \$5 tedenskega povzika, gobniki \$3.50, drugi delavci pa \$2 centov. Dobili so polovico manj kot so zahtevali.

Ukondajni program newyorške federacije.

New York. — Newyorška sekretarska zbornica je sprejela sledeče ukone, katere priporočala Newyorška delavska federacija: Direktne primarne volitve kandidatov za vse državne urade, verna senatorje in državne ter strojne sodnike; ustava države naj se amendira, da se bodo bodoči amendimenti lahko sprejemali s posamičnim glasovanjem; eksekutivni budget letnih državnih stroškov; vsak kandidat mora objaviti račun svojih kampanjskih izdatkov pred volitvami; bonus za vojske (\$10 za vsak mesec službe).

25,000 delavcev isprtih v Hamburgu.

Berlin, 29. febr. — 25,000 prijavljenih delavcev v Hamburgu je bilo večeraj isprtih. Ispor je sledil, ko so delavci protestirali proti nadaljnjemu delavnika.

Krojaška stavka v Chicagu.

Chicago. — Stavka delavk, ki delajo ženske obleke, se nadaljuje. Trisitose delavk je na strajku. Pri dan so zastavki iz simpatij delavkam vsi krojaški delavci — 3500 po številu — v industriji ženskih oblačil v Chicagu. Ti so se zavrnilo vrnilo na delo, dajejo pa dan dan pikete delavkam. V petih urah stavke je bilo aretiranih pet delavk, katerim se je pridružilo dvajset moških, ko je policija gnala dekleta na postajo, kjer so bili takoj izpuščeni proti prosvoti. Neki delodajalec je bil aretiran, ker se je obnašal preveč surovo napram stavkaričinam. Dekleta in žene upajo na pomoč.

'VSEAMERIŠKA BIBLIJA.'

New York, N. Y. — Župnik katoliške cerkve na zapadni strani mesta Charles Francis Potter je predložil vseameriško biblijo. V nedeljo bodo njegovi poslušalci čuli o podrobnostih te nove biblije. Potter pravi, da ima Abraham Lincoln toliko pomena za vsakega povprečnega Američana, kolikor ga je imel Jezus iz Nazareta za tedanje človeštvo. Jane Addams bo v novi ameriški bibliji predložitela izraelsko Deboro kot simbol ženske v boju proti socialni nepravici in krivici. Spiro Washingtona, Adamsa in Jeffersona bi lahko tvorili ameriški pentateh. Woodrow Wilson je modern 'knez miru', ki je žrtvoval svoje življenje v poizkušnji priti do države v ligo narodov.

Ukondajni stanje v Nemčiji odpraljeno.

Berlin, 29. febr. — Predsednik je danes a posebno naredbo prevzel izjemno stanje, ki je trajalo od zadnjega novembra po Nemčiji. Osebnostna svoboda in tiska sta vpostavljeni, toda javni shodi in pohodi po ulicah so še vedno prepovedani.

Franciški doktori se jeze.

Jeze se, jeze se franciški doktori. Pa imajo tudi vzroke za jezo. Isdelali so lep načrt, kako zgrade franciški katedrale in zraven pa še franciški kolegij. Ko so bili načrti izdelani, so pričeli prosjati okrog delavcev, da jim dajo potrebni denar za zgradbo poslopj v natrtu. Obrnili so se na vse kraje, kjer so štutili groš. Od slovenskih delavcev ni prišlo veliko, kajti tiščali so žepo. Obrnili so se tudi na slovaške delavce. Ali tukaj so jo skupili, da jih še zdaj boli. Slovaški župnik A. E. Komara iz Bridgeporta, Conn., je brez ovinkov povedal v Glasilu Slovaške katoliške jednote, kako sodi o takem "fehtanju". Uvod v odgovoru je imeniten. Kajti tu stoji s črnim na belem: "In tu pride ne-Slovak, valjuje se Slovakom — iz ljubezni do slovaških dolarjev." V navadnem jeziku se razumejo te besede: In tu pride neslovaški franciški doktor, valjuje se Slovakom — iz ljubezni do slovaških dolarjev.

Hudo je zadel ta moralna klofuta. Od same jeze so si franciški doktori grizli nohte kar nekaj tednov, kajti njih naložba je "brantni" farove in jih ne "napadati", ker niso smeli odgovoriti na odgovor, kakršnega so po sodbi slovaškega župnika zaslužili.

Kuhali so jezo in čakali na ugodno priliko, da znesejo svojo jezo.

"Lej ga zlomka," se je domislil franciški Brencelj, "na to pa še misli nisem. Tam v Clevelandu bodo odprli v soboto na slavnosten način Slovenski narodni dom brez 'žegna' in brez franciških slavnostnih govornikov. Čez štiri sto tisoč dolarjev pojde za ta dom in če bi mi imeli ta denar, postavili bi lepo franciško katedralo in še dva kolegija zraven, ko imamo že kupljeno farmo. Toda kako naj udarim po njih? Ako to storim, tedaj bodo Slovenci še bolj tiščali svoje žepo."

Ko franciški Brencelj tako premišljuje, prinese kozel "Prosveto" in jo položi molče na mizo. Franciški Brencelj je malomarno pogleda, naenkrat mu zafakro oči, udari se po čelu in zakriči: "Aha, jo že imam. Udarim tako, da napravim razdor med omini, ki so se trudili za zgradbo Slovenskega narodnega doma. Zgodovinsko resnico utajim, da so v Clevelandu pridigali pred dvajset leti, da naj gospodinj odpovedo hrano in stanovanje onim, ki ustanovljajo društvo šte. 5 S. N. P. J. Iz članskega ponatkenem samo en odstavek, pa magari slabo, drugo zamolčim, da tako naredim spor, če je le mogoče."

Franciški Brencelj se je zarešal in pričel je pisati. Pri tem pianju pa ni šlo brez običajnih psokov, poleg je pa napravil nekaj pogrešk, ki postavljajo njegovo doktorsko diplomu in njegovo znanje v zelo čudno luč. Tako je na pr. hotel zapisati zelot, pa je zapisal helot. Kajti zavedni delavci se zavedajo, da so sužnji kapitalističnega sistema, zatorej se zavedajo, da so moderni heloti in je zanje ta beseda častna. Franciški Brencelj ni znan, da se zelotje dobe precej številno med franciški, med zavrednimi delavci jih ni. In zato zamjenjava obe besedi. Zato bi franciški doktor najbolje storil, da vrne doktorsko diplomu, da se delavci ne bodo smejali njegovemu doktorskemu znanju.

Slovenski narodni dom v Clevelandu bo danes slavnostno odprt, pa magari če vsi franciški zelotje popokajo od jeze. Dolgo časa je delal slovenski napredni element trdo v Clevelandu, da je uresničil svojo misel. Uspel je kljub franciški jezi in protipropagandi.

In zato še enkrat zakliedemo naprednim Slovincem v Clevelandu: "Le tako naprej! Bodite slojni, kadar gre za gospodarski in kulturni napredek Slovincem ali pa vsa človeštva!"

Franciški čenec ne morejo ovrniti našega dela. Vi gradite in delate za boljše človeško družbo, zato imate uspeh. Franciški Brencelj naj v prihodnje ponatisne vse naše članke od prve črke do zadnje pike, ako ima pogum. Kajti oglašati se ne bodo samo slovaški župniki, ampak oglašati se bodo pričeli kmalu tudi slovenski fajmoštri in bodo povedali svojo sodbo o franciških, posebno pa o franciškem Brencelju in njegovemu pomočniku, ki

je je dobil v nos 'od slovaškega župnika. Živel napredni element med Slovinci v Clevelandu! Njegova je bodočnost, nazadnjaštvo med Slovinci je na umiku in v svoji onemoglosti le še škrtja z zobmi! To škrtanje z zobmi pa ne bo obrnilo kolesa časa nazaj, ker zakon evolucije je tak, da človeštvo napreduje in ne nazaduje.

Navidezna smrt — kot obramba.

V starih šolskih berilih smo brali zgodbo o dveh prijateljih, ki sta šla skozi gozd, naenkrat srečata medveda, pa se srečno rešita s tem, da je prvi plaul na bližnje drevo, drugi pa je kakor mrtev padel na tla. Tega drugega je komatince natančno prevohal, a ker ni čutil sledov življenja, je brez zlega dejanja odkorakal dalje. — Ta zgodba nam ni nudila le nauka, da se prijateljstvo spozna v nevarnosti, ampak tudi, da si a navidezno smrtje v stiski lahko obvarujemo življenje pred divjimi zvermi. Toda ta recept ni baš priporočljiv.

Znano je, da imajo nekatere živali najbolj razvite čute; nekatere vid, druge sluh, tretje tip, četrte voh. V zapadni Evropi sta bili v meri še danes — Slovinci nevarni meri še danes — človeku nevarni volk in medved. Ta dva pa imata tako oster voh in se ne dasta od kakoga navideznega mrtevca pogniti za nos, da le obvohta svojjo žrtve, takoj ločita, ali je duh mrtvega trupla ali živega organizma.

Ni se še pripetilo, da bi pes smatral svojega spečega gospodarja za mrtvega. Obratno pa vsaka bolezen, vsaka močna rana povzroča spremembo izparivanja. — Marsikateri zdravnik z zdravim nosom lahko že pri vstopu v bolniško sobo konstatuje gotovo bolezen. Medved se ne briga za sled zdravega jelena, saj ve, da ga ne more dohiteti. Kakor hitro pa zavoha sled ranjenega, hiti za njim; o tem vedo lovci povedati. Dostikrat se zmoti zdravnik nad težko bolnim pacientom in ne uvidi vernega stanja, dočim domači pes čuti vonj, ki prihaja z razkrajajočega se telesa, in z nemirnim vedenjem napoveduje smrt. Stare ženice si to pač po svoje razlagajo, z vrkami namreč. Pravijo tudi, da so se pred smrtjo Frederika Velikega z vsimi znaki žalovanja poslovili od svojega gospodarja.

Človek na sunaj pač lahko leže kakor mrtev, tudi sapo lahko zadržuje in še kaj, pa vse to mu nič ne pomaga; kajti izparivanja, kakršno izhaja iz mrtvega trupla, ne more pričarati.

Ima pa ta stvar še drugo dvomljivo plat. Predno si človek v navidezno smrtjo skuša ohraniti življenje, mora znati, da dotična žival ne žre mrhovine. Znano pa je, da se medvedje v stiski ne izogibajo mrličev. Saj so svojčas v neki sibirski vasi zasačili komatince, ko si je baš prizadeval na pokopališču izgrebsti nekega pred kratkim v grob položena rajnika. Pa tudi zastran volka si nam v tem oziru ni treba beliti glave; saj ima tudi pes, njegov sorodnik, pa najsi bo še tako razvajen, veselje in slast do mesa poginulih živali.

Mimogrede bodi povedano, da tudi mačke ne zametajo mrhovine. Tako se loti ris mrtve vrane, četudi je že tedno ležala; enako je levo pogosto zelo skromen v izbiri svoje hrane.

Iz vsega tega se da sklepati, da je navidezna smrt zelo dvomljive vrednosti kot pribelališče pred divjimi zvermi. Tudi je noben starejši prijatelj ali lovec zato ne priporoča. Da pa vendar gre glas o tem med ljudstvom, je morda že kdaj poskusil kdo in se mu je posrečilo. Tu je treba pomisliti na dejstvo, da zver tem rajje napade, čim večji je njen glad; a na drugi strani, da se celo najdrzejše roparice izogone človeku, kadar so site. Če torej kak medved ali volk obvoha navidezno mrtvega, potem pa jo odkuri, je storil to zavoljo tega, ker je bil sit in je v človeku začutil življenje, radi česar se je zbal. Šaj volkovi so v letnem času bojazljivi, lele zimsko pomanjkanje jih napravi besne in drzne. Z medvedu pa je tudi približno tako.

Ne znaki smrti, znaki življenja nas rešijo pred zvermi. In čim več je teh znakov, tem večji je njih strah in tem večje naša sigurnost.

Ogrska pripozna sovjeta.

Budapešta, 29. febr. — Ogrska vlada je sklenila priznati sovjetsko vlado de jure.

Starokrajski zdravniki v Združenih državah.

(Jugoslav. oddelček F. L. I. S.)

Inozemski zdravniki, prihajajoči v Združene države, niso podvrženi kvoti in smejo priti tudi potem, ko je kvota njihove dežele izčrpana. Dostikrat prihajajo vprašanja, dali sme tak zdravnik izvrševati svoj poklic v tej zemlji oziroma kakoraki so potrebni, da dobi dovoljenje (licenco) za izvrševanje zdravniške prakse. Najprej treba omeniti, da ne veljajo povsod ista pravila, kajti vsaka zvezna država ima svoje posebne zakone v tem pogledu. Zdravnik, ki se preseli iz ene države v drugo, mora zaprositi za državno licenco in odgovorjati predpisom za to.

Dve državi zahtevata, da zdravnik, ki prisi za licenco, mora biti ameriški državljan, namreč državi New York in Louisiana. Poslednja država pa izdaja začasno licenco tudi onim proslcem, ki imajo prvi papir in ki drugače odgovarjajo določbam zdravniškega zakona.

Vse države zahtevajo, da mora prosllec za zdravniško licenco prebiti izpit, predno se mu dovoli licenca. Le tedaj ni treba posebnega izpita za drugje priznanega zdravnika, ako obstoja vzajemno priznavanje zdravniških licenc z gotovimi drugimi državami to velja glede vseh držav, razun treh. Država Michigan, na primer, določa, da na podlagi vzajemnosti se oni zdravnik smatra sposobnega za licenco, ki ima že licenco katere druge inozemske države, ako državni zdravilski svet smatra tako licenco za enakovredno. Država Colorado določa, da, ako državni zdravilski svet najde po pregledu proslilcev pričeval, da je isti sposoben za izvrševanje zdravniškega poklica, mu sme podeliti licenco brez nadaljnega izpita. Država Arizona prepušča vladni oblasti, da-li licenco, izdana v inozemstvu, naj zastopuje mesto posebnega izpita.

Sledeče države zahtevajo, da se mora izpit napraviti le v angleščini: Alabama, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Idaho, Iowa, Illinois, Indiana, Kentucky, Maine, Maryland, Massachusetts, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New Mexico, New York, Ohio, Oklahoma, Pennsylvania, Rhode Island, So. Carolina, Utah, Vermont, Virginia, Washington, Wyoming. Enajstero držav nima nikake določbe glede jezika, v katerem naj se vrši izpit, in le predpisujejo pismeni izpit brez nadaljnih navedb, namreč države: California, Florida, Georgia, Kansas, Minnesota, Mississippi, North Carolina, North Dakota, Oregon, West Virginia in Wisconsin.

Države Arkansas, South Dakota in Texas izrečno določata, da se mora izpit vršiti pismeno v angleščini ali v kakem drugem jeziku. Tennessee določa, da sme izpit biti napisan v kakem tujem jeziku. V državi Missouri se sme izpit vršiti s pomočjo tolmača, ki je zadovoljiv državni oblasti.

PLESALKA PAVLOVA OSTOŽENA.

Nashville, Tenn. — Ana Pavlova, znana ruska plesalka umetnih plesov, je te dni izustila Memphis s svojega programa, dasi jo pogodba veže, da bi tudi tam plesala. Dotično gledališče v Memphisu je valedtega vložilo proti njej tožbo za odškodnino.

Petletnica tretje internacionalne.

Moskva, 29. febr. — Včeraj je pretklo pet let, odkar je bila ustanovljena tretja (komunistična) internacionalna. Ob tej priliki je Gregorij Zinovijev, predsednik izvrševalnega odbora, naslovil na delavstvo vseh dežel manifest, v katerem pravi med drugim, da je duh internacionalne po petih letih postal meso in kri. Ako trdijo nasprotniki, da je svetovna revolucija izpodletela, tedaj pozabijo, da je bila ruska revolucija, ki zavzema šestino sveta, del svetovne revolucije.

Nemiri v saški zbornici.

Berlin, 29. febr. — V saksonski zbornici so bili danes veliki nemiri. Komunisti so bombardirali ministrskega predsednika s črnimi knjiškami in palicami. Reja je bila pretregana dve uri. Dva komunistična poslance sta bila izključena od sebe in s silo odvedena iz zbornice.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK: Predsednik Vincent Calnar, podpredsednik Andrew Vidrih, R. F. D. 7, Box 81, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik balističnega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, srednji glasilo Jozo Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina. POROTNI ODSEK: John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenihar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terdelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill. BOLNIŠKI ODSEK: OSREDNJE OKROZJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. VZHODNO OKROZJE: Jacob Ambrožič, Box 386, Moon, Run, Pa., John Groblej, 14821 Pepper Av., Cleveland, O. ZAPADNO OKROZJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugoslov. Max Marc, Box 106, Buhl, Minn., za avstrorop. Mike Zogel, 8483 S. Winchester St., Murray, Utah. Nadzorni odbor: Frank Zeitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrak, 2817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio. Združitveni odbor: Predsednik: Frank Aled, 2124 So. Crawford Av., Chicago, Ill. Jozko Ovenc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Joz. Štuh, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio. Vrhovni zdravnik: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O. POZOR! — Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOPRE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vešča se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. Vse priloške glode poslovanja s gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj. Vsi prisilvi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill. Vsi pisli in drugi pisli, nanašajo, oglaš, naročnina in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.

Povest starega rudarja.

(Piše Anton Rechar.)

(Dalje.)

Komaj me položijo v posteljo, že je prišel sosed pripovedovat, kako nesrečen je ta dan: "Komaj so te odpeljali iz rova, je prišel tvoj predstojnik, ki je hotel a toboj govoriti in hotel iz rova, pa so ga tam vjeli vozovi in ga pomandrali, da je bil naenkrat mrtev."

Prišel je zdravnik, da mi poveče nogo, in koj nato, ko je odšel, je prihileta neka žena, kakor bi hotela potrditi, da je tisti dan res nesrečen in klicala: "Jezus in Marija, poglejte, tam po progi nesejo ubitega predstojnika delavcev, ki so vposleni na železniški prog. Ubil ga je mimovozeč vlak."

Lehal sem šest tednov na hrbtu, kakor mi je ukazal zdravnik, da sem se dodobra seznanil z vsako piščo na stropu, kamor sem zrl v počasi potekajočih dneh bolezn. Na bolniški listi sem pa bil pet mesecev in 27 dni. Dobro sem se zdrvil, zraven pa se obnašal po predpisih društva in po naročilih zdravnika. Kot izkušen podzemeljski delavec, ki poznam, kako je potrebno človeku biti zavarovan, priporočam vsakemu, da se zavaruje in pristopi k društvu. Pa koliko več ugleda ima tak delavec, ki je vpisan pri podpornem društvu. Ko zdravnik pride k ponosročencu, ga prvo vpraša, če spada h kakemu društvu in pa h kolikim. Če mu ponosročeneec reče, da je pri S. N. P. J., se zdravnik kar nič ne obotavlja, lepo ga neugje, predpiše mu najboljša zdravila in je skrben zanj, ker ve, da se mu ni treba nič bati zaradi plačila. Tako se ponosročeneec ali bolniški godi tudi v bolnišnicah. Pro vprašanje, ko prestopi vrata bolnišnice, mu zastavijo, če je bil kakšnem društvu. Za to se še bolj zaščitajo kakor pa za povpraševanje odkod je in kdo. Če je prosllec v stanu povoljno odgovoriti na vprašanje radi društva, je uljudno sprejet. Zatorej je treba, da se človek že prej praskrbi za take deževne čase, dokler je še zdrav, ko je bolan ali ponosročene, je vse prepozno.

Zdaj pa bi prosil čitatelje, da bi mi sledili še nekaj let nazaj, če jih je volja potpeti, v čase, ki sem jih še opisoval, namreč ko smo se naselili tu sem in pričeli kupovati zemljišča od farmerjev. Gradili smo svoje hiše, pa so prišli mimo domažini in se nam smejali, češ, take hišice si daste graditi, pa hočete biti ameriški državljanji; ameriški državljan mora imeti hišo z osemimi sobami, pa ne samo s kiti-rimi. V resnici pa so oni stanovali po kompanjskih blokkih in redili stenice in šurke. Oni so bili državljani. — Zopet so prišli mimo drugi in nam pomilovalno govorili: "Ali ste bedasti ljudje! V ti puščavi si gradite svoje domovje, ki ga goste pa morali nekod pustiti. Ali vam ne bo težko pustiti lastnih domov?" — Pa Slovenci smo bili čisto drugačiji misli. Čeprav se zgodi, da bo eden ali drugi mo-

ral drugo iskati kruha, ali če ima hišo, lahko pusti notri svojo družino in si gre iskat kruha drugod in če ne dobi kaj boljšega, pa vsaj ve, kam nazaj. Slovenci so tudi akusili, da je dobro, če imajo priti kam nazaj. Delali so tukaj nekaj časa in zaslužili par stotakov. Z večno željo, da bi našli kaj boljšega, so šli drugam, ataknili so ves zapad in sever, pa niso dobili nič boljšega in slednjš se so zatekli ponikani nazaj k nam — praznih žepov.

Komaj smo imeli zgrajeno svoje hišice, že smo pričeli grebsti v vrtovih in sejati solato in sovjeje na svoji zemlji. Tedaj je nastal veliki štrajk leta 1894. In vsi tisti ljudje, ki so stanovali po kompanjskih bajtah, so bili največji siromaki. V gosti temi in slabem deževnem vremenu so bili vrženi iz stanovanja. Družine nesrečnih borec v boljše življenje rudarjev so prišlo mimo naših hišic in prošle so za prenočišče. Vzel sem pod streho kar dve družini z malimi šrički in skromno delil vsaki družini po eno sobo. Ostala mi je kuhinja in ena soba. Tako so storili moji slovenski sosedje, vsi uljudni in postrežljivi, da pomagajo trpinom. Tako se je zgodilo, da jim je komaj šest let dni bila dosti velika za eno družino samo ena soba, dočim so jim bilo pred letom nreše hišice premale. (Dalje prihodnjilj.)

POZOR!

Hitite naročiti za najboljši klobase, ker samo meseca marea jih še lahko naročite, potem pa prenehajo s razpošiljanjem do oktobra t. l. Ob jednom se zahvaljujeva cenjenim odjemalcem za izkazano zaupanje ter se priporočava za zopetna naročila prihodnjjo jesen.

BAJT & LIPOLD, NAYLOR, MO.

Zakaj židovska vera prepoveduje jesti prašičje meso.

Svetovno znano je, da je židov strog prepovedano jesti prašičje meso na katerikoli način; ankar pa včasih še niso dovolj znani. Vse Molotovsko poštvo se bile na podlagi hišičnega zakona in razlog, je pravi naj umanejših živali je morala biti glavni vir za prepoved. Poleg tega, so na še drugi važnejši vzroki, na katere je Molotov prepovedati ljudem jesti svinjino meso. Jajca ali jajca trakuje so večkrat našli v srčinskih mesu. Svinja nje vse kar daki in pri tem poje tudi to svinjo, ki se pozneje zavrje v svinjskem mesu v "svoj" ki se pozneje pride v meso. V ti obliki namore ostati več let, dokler židovski židovec ne da dovolj gorhote potem katero se zavrje v novo življenje in le teh zavrje pride trakuje, ki povzročijo mnogo zlega ljudstvu. To zvrst vrst katortura bi se morali vedno svinjaka meso dobro preučitati predno se ga zavrje. Velika moč, šm in črni trpi in se zadržuje za zane bolezen med tem ko je njih prava bolezen trakuje. Prava znanost je družba zvrsti v odškodni. Podobna znanost: za omotica, slab tek, groba bole, črnoljivi diš, rumena koža, bolečina v delih telesa, hbitu in nozoh, pluzanja v trebuhu in ledenu, ki so vsi znaki vrdigaje v gripo. Bolnik vima volje do dela in ne se življenje, nobene omotice in je mahnoljivost. Bolnik postane vrditvi kiti in hrono zoda doli po grlu. Omotičevni napad se tu in tam pojdi v vrditvi trakuje. Priročilo se je, da je trakuje čisto v srčini in zadržuje bolnika. Bolnik se tega parca zavrje vsa umotič hronoficni št deveti letovna odročila, se 216,44 pri Lovel Med. Co., 259 Lovel Road, Box 1432, Pittsburgh, Pa., se danes kar jutri in večje se prepovedo. Za zavarovanje svojega počitja 25c vsd. (Adv.)

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

IZ KANSASA. — Avtokratični vodja premožarjev, Lewis, je na zadnji konvenciji zopet pokazal svojo trdo pest. Well, delegatskih kimovcev je bilo precej na konvenciji. Izvolili so jih lokalni kimovci. Kimovci vedno in povsod volijo take ljudi, kateri delujejo njim v škodo. Pri nekaterih točkah in predlogih so mali kimovci stopili k delegatom napredne struje, po seji pa jih je prešla in jim žugala mašina na razne načine, da je lahko naslednjega dne zopet prinesla na razpravo zaključke prejšnjega dne in so mali kimovci na zahtevo mašine pošli, kar so ustvarili prejšnjega dne, ter stopili v vrste velikih kimovcev. Ko je mašina pri nekaterih predlogih uvidela, da bi vseeno propadla, si je s silo osvojila svoje protipredloge, ne da bi bili na glasovanje.

Tako so mi pravili napredni delegati našega lokala ter izjavili, da je vsako nadaljno pošiljanje delegatov na konvencijo brez pomena, ker danar izdan za stroške delegatov je vržen v nič, kot bi ga vrtil v pešč. Mašini da jejo pravila moč, da izbira ljudi, kateri potem volijo v prid mašine, plačuje pa jih z denarjem premožarjev. Z istim najame tudi policaje, da ji pomagajo pestiti napredne delegate. Kakor se vidi, ima torej mašina trdne sedeže in jih s svojo železno pestjo lahko drži, dokler hoče, izvzemši, da se kimovci prebude, stopijo z metlami v vrste napredne struje ter pometajo toliko časa, da se umazana mašina za vselej popolnoma izmeta.

Bratje trpinji, to je treba početi takoj. Ne čakati prihodnje konvencije. Kakor slišim, so Illinoiski premožarji že pričeli z akcijo, da se skliče izredna konvencija. Premožarji drugih distriktov, pri-

družite se jim, ako hočete imeti pravo organizacijo kakor je bila nekdanj. Stroški naj vas ne oplašijo. Z dobro organizacijo in dobri voditelji se stroški vrnejo. Ali ne plačujemo danes ogromne vsote od 3 do 5 dolarjev na mesec za prazen nič? Naj ti mirno gledamo, kako nas izkoriščajo kar od dveh strani?

Ker sem že pri pisavi, hočem napisati in potrditi naprednost Slovencev v Kansasu, o katerih je pisal v Prosveti neki dopisnik in dopisovateljica iz Kansasa. Vseposvodi in vseprek napredujemo. Ze precej časa smo svobodomiselnici in socialisti, ali k strani ne pripadamo nobeni, izvzemši verskih. In to tudi samo takrat, kadar jo nujno potrebujemo. To je v slučaju rojstva otroka ali mrliča v hiši.

Ze precej časa smo svobodomiselnici in socialisti pri sestankih. Svobodomiselnega in socialističnega časopisja pa ne podpiramo. Za časa potovanja združujejo Tavšar po Kansasu pri agitiranju za Proletarce smo v veliki meri naročili šatega, ali ponoviti za naprej ga ne maramo več, kajti sanjske bukvice in katekizem sta veliko boljša od naprednega časopisja. O Proletarce se nekateri izgovarjajo, da ni v njem dosti novic, ampak samo akcije in propaganda socialističnih klubov, drugim ni dosti romanov ne tri; nekaterim piše Proletarce previšoke besede, da jih ne razumejo, pa tudi premalo radikalne je temu in onemu, ker ne piše dovolj o Rusiji in o Leninu. Mils nam majka in naša naprednost. Lokalne angleške liste pa dobro podpiramo, čeprav so protidelavski in čeprav mnogi med nami znajo toliko čitati angleško kot krava pri bandi toli in boben.

Otroci, ki so dovršili 7. in 8. razred, tuhtant pogledajo po angleških protidelavskih listih za kako storijo ali če je kje kak 'foni pikčer'. Druga čtiva še pogledajo ne. Hodijo nam pa tisti listi vseeno v hišo, dasi so dva-

krat dražji od naših slovenskih naprednih listov. Nekateri so naročeni celo na oba lokalna lista — niso pa naročniki nobenega delavskega lista, da bi se česa naučili. Še celo svojega lastnega lista Prosvete nimajo, sebi nasprotno časopisje pa dobro podpirajo, dasi mnogi, kakor omenjeno, še odstavka ne znajo prebrati.

Pravim verakim kimovcem ni toliko zamere kot pa hinavskim Janezom in Micam. Ob vsaki priliki in pri sestankih kikaajo čez farje in njih humbug, brž ko imajo spremembo v hiši, rojstvo otroka ali mrliča, se potuhnejo kot stavkoci ob času stavke in hajdi k farju moledevat za rokupokuse. Nekateri svobodomiselnici so še tako daleč hinavski, da svoje otroke, ki ne marajo k birni, šenejo s silo. Ko ga vprašaa, kdaj se je tako hitro vrnil k verskemu humbugu, se začne zvijati, da on sicer prav nič v tisto ne verjame, ampak otroke žene proti njih prepričanju zato, ker bo boter ali botra kupila otrokom obleke in dobe še druga darila. Ne pomisli pa, da imata tudi boter ali botra otroke, katerim bo moral iti za botra on in vračati nazaj tisto, kar so dobili njegovi. Ne more in noče zastopiti, da so cerkve in farji največja cekla napredka, ki delajo roko v roki s kapitalisti, da revni delavce živi v bedi in pomanjkanju. Na vse zadnje farje še nese tiste zadnje dolarčke, mesto da bi kupil svojim otrokom kruha, obleke in obuvla.

Kdaj se boste spametovali in nehali podpirati humbergsko golazen? Saj ste že dalj časa v tej deželi, v kateri je v tem oziru veliko več svobode, kot ste jo imeli v stari domovini. Saj je bilo tu že par civilnih in prav krasnih sprevodov, kakor po celih deželi, torej se ne morete več izgovarjati, da bi vi neradi začeli. Ne imejte svobodomiselnosti samo na jeziku, ampak pokažite jo dejstveno.

Pozdrav vsem pravim svobodomiselnim! — L. Junko.

Poboljšave na otoku Ellis Islandu za zadržane priseljence.

(Jugoslav. oddelek F. L. I. S.)

Po šestih mesecih vrvenja in prenapetega dela na Ellis Islandu, kjer so priseljniški uradniki dostikrat delali dan in noč, vlada tam sedaj razmerna tišina in mir. To ne pomenja, da ni priseljencev na otoku. Kljub mrtvi sezoni znaša število tam zadržanih inozemcev od 500 do 1000, kar pomenja, da priseljniška postaja služi vsak dan leta za stanovanje mnogim inozemcem.

Merodajni krogi se zavedajo, da treba vporabiti čas do otvoritve nove kvote 1. julija za nujne poplave na otoku. Javno mnenje je bilo upravičeno ogorčeno radi razmer, ki so mnogo let obstajale na otoku. Naslanjajo se na to javno mnenje, je priseljniški komisar Curran, ki je našel te priseljniške postaje, stopil pred pristojni odsek kongresa in priporočal, naj se nakaže svota od dveh milijonov in pol dolarjev za temeljito remodeliranje priseljniške postaje.

V tej zvezi bo zanimivo opozoriti na nekatere poboljšave, ki so se že uvedle na Ellis Islandu in ki pričajo o boljsem vpoštevanju priseljenčevih šloveskih potreb.

Prvič v zgodovini Ellis Islanda so nekateri izmed inozemcev, ki so iz enega ali drugega razloga zadržani na otoku, imeli priliko spati v posteljah. 350 belo emajliranih železnih postelj je bilo že postavljenih v spalnicah drugega nadstropja. Postelje so opremljene z madraci, blazinami, svežimi rjuhami in nudijo vse drug pogled, kot omrežna trda ležišča, na katerih so priseljenci toliko let spali, pograjani s tankimi vojaškimi odejami. Raba teh postelj, v prvi vrsti namenjena ženskam in otrokom, ni le omejena na potnike prvega razreda. Ako je potnica tretjega razreda ali slabotne starce potreben posebnega zira, so jim nakaže posebna postelja.

Malo je znano širšemu občinstvu o otroškem vrtnu in šoli, ki se obdržuje zjutraj in popoldne za otroke zadržanih inozemcev. Otroci vseh starosti — od drobnih detet do štirinajstletnih in petnajstletnih otrok, gredo vsak dan iz skupnih bivališč v šolsko sobo, ki se nahaja v solnčnem hodniku vrhnega nadstropja. Najmlajšim je dana prilika, da zaposlujejo svoj mladi in po načinu otroškega vrta, starejši otroci pa dobivajo lahke počuk v računstvu in zemljepisju. Naučijo se izgovarjati ime mesta, kamor so namenjeni, in najti dotično mesto na zemljevidu. Naučijo se tudi par potrebnih angleških fraz in nekaterih ameriških pesmi. Za razvedrilo jim služijo razne vesele otroške igre v odprti verandi. Prva zemljepisna lekcijska je nepozabni razgled na manhattansko in jerseyško obrežje.

Oskrbovalnica za dojenčke se nahaja pod vodstvom trenirane strelnice, ki vabi matere, naj se poslužijo ugodnosti svetle, mične in dobro opremljene otroške sobe, kjer se nahajajo zibelci, igrače in poročlanasta kopalna kad za dojenčke.

Poprej zadržani inozemci niso imeli nifesar, s čim bi si preganjali moreča dolgčas, kot neprestano sprehanje gor in dol po sobi. Sedaj se ženskam daje šivalnega materiala na razpologo, da si napravijo za se ali za otroke, česar si želijo. Izurjena šivilja jim daje navodila. Dolge ure in dni detenceje sedaj proizvajajo marsikatero mišno obleko za otroke. Za moške ni še poskrbljeno za kako delo, ki bi jim bilo v razvedrilo, ali oddelek za socijalno oskrbo jim daje pisalnega materiala in tujejezičnih časopisov.

Meseca januarja je bilo zadržanih inozemcev prvič dovoljeno, da se smejo sprehajati pod milim nebom na otoku. Radi manjšega navala priseljencev je bilo mogoče detaširati dovoljno število uradnikov za potrebno stražo, kajti priseljniška oblast je odgovorna za morebitni ubeg zadržanih inozemcev.

Priznava se sedaj na merodajnem mestu, da treba remodelirati vsa poslopja, da se doseže korenito zboljšanje obstoječih razmer. Med tem si priseljniški komisar Curran prizadeva popravljati najhujše zlo, kolikor je to mogoče ob sedanjih razmerah, in ustvariti bolj prijazno atmosfero za one nesrečne priseljence, ki iz enega ali drugega razloga morajo nekaj časa ostati na otoku, dokler se ne — si vprašanje njihovega prihoda ali deportacije.

Razno.

Ruska karakteristika Lenina. Berlinški izseljeniški list "Rul" je priobčil zanimivo karakteristiko seje sveta komisarjev pod Leninovim predsedstvom. Te seje niso imele nikakega svečanega značaja, kakor je običajno pri najvišjih državnih korporacijah. Za Leninovim hrbtom stoji poleg zida Trecki in šepče s svojimi sosedi. Od časa do časa prekine govornika s svojimi replikami. Na odprtem oknu, ki nudi pogled na pozlačene kupole kremeljske cerkve, sloni Čičerin in gleda zamisljeno v daljavo. Lenin vodi kot običajno sejo zelo hitro. Pred seboj na mizi ima dnevni red in nikomur ne dopušča, da bi se oddaljil od stvari. Ne samo, da vodi sejo, nego tudi vrši brez vsakega govora svojo oblast. Na dnevnem redu je neko vprašanje ureditve nacionaliziranja rečne plojbe. Del komisarjev zastopa eno, drugi pa nasprotno stališče. Lenin verno poslušaa obe strani in že narekuje tajniku končnoveljavno obliko dekreta, ne oziraje se na to, kaj bodo rekli njegovi tovariši. Ves program pozna zelo dobro in vidi se, da ga je natančno proučil. Vedno je dobro poučen o vseh podrobnostih in izvrstno pozna položaj v vseh komisarijatih. S člani sveta ne postopa baš z rokavicami. Nezmišelnice predloge brez nadaljnega zavrne in jih spremlja s satiričnimi opazkami in čisto vzklizne: "Tovariš Feodorovič (ali kako drugo ime), ne govorite neumnosti." Ako stavi kdo izmed ekstremnih levčarjev preradikal predlog, Lenin navadno odgovori: "Vse, kar se dela, je treba prej dobro premisliti."

Praktična skušnjava pariškega zagovornika. Pred sedmim dnevom nekoga francoskega pokrajinskega mesta se je zagovarjal šofer Louis radi težke telesne poškodbe neke starke, ki ji je zlomil tri rebra. Zagovornik se je trudil na vse mogoče načine, da bi bil njegov klient oprščen. Povzdigoval je v nebesa njegove šoferske zmoglosti, spominjal na njegovo preteklost, izborna spričevala, policijske registre, hladnokrvnost in razne druge etyke, ki lahko vplivajo na mnenje sodnikov. Trud ni bil zaman; sodniki so ga oprostili. Vesel radi tega je povabil šofer zagovornika v svoj avto in mu obljubil, da ga pelje zastopj v Pariz. Odvnetnik je seveda ponudbo sprejel in šlo je proti Parizu v divjem diru. Toda bogsigavedniko, nenkrat je avto zadel v debelo drevo in zagovornik je obležal v cestnem jarku z rasbito glavo in zrahljanimi kostmi. Ko je po dolgem času okreval, je trdno sklenil, da ne bo nikdar več poskusil svojih teorij udejstvovati praktično.

Moderen zakon. — Je li res, milostljiva, da vsega gospoda soproga že 14 dni pogrešajo? — Možno, toda jaz ne.

ZA KUHANJE PIVA DOMA imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebšine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno in najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Grocerijam, sladčiarjem in v prodajne železnice dajmo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacijo na: FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

VZROKI KOŽNE NERENOSTI.

Najhitrejši je ni kožne nerenosti se kot srbečica. Ta se prijemlje sveda zahteva dotikanje za pranje — povzročena je od živalskega razita, ta žival hudo ujeda, se porzine pod kožo in tam rjeje in izpahki, ki se pokazuje na koži polni vode in vsak sam zase in se seba ogreje. Kadar se vam srbečine pod kožo, navadno izide dvajset do pet in dvajset let; v glednem času se izvleče iz žilavosti razumljivo, je da tako vsaka kožna nezna, nadaljuje in povzroča več bolečin. Najraje se prva in jejo med prsti, zapetjo, spretni rok in spodnjem delu trebuha. bečina se nikdar sama ne ozdravorej vi morate dati gor — rova Esko — prej poznan kot rova kožna šavba. To vam prežene vzroke srbečic. Vata bočine in vam pustite lebo 30. Naročite si pri lekarnarju na je 50 centov. Ako vam lekna ne more postreči, tedaj pišite na F. Severa Co., Cedar Rapids, Ia.

ISOSE SE ŽENSKA v starosti od 35 let naprej in v svrhu ženitve, bodisi samira vdova z malo družino. Na samost se ne gleda, samo da je brega in naprednega znač. Ako katera resno misli, ima va do možitve, naj se priglasí na slov: SAMEC, 2657 So. Lawrie Ave., Chicago, Ill.

NAUCITE SE ANGLEŠKO. Mi vam naučimo govoriti, čitati in angleški jezik potom pošte v kratkem. Da vas pripravimo vam pošljemo na pošto svo nalogo. Znanje angleškega jezika vam koristi. Ne odlašajte temveč pritegnite s udarjem. Naloga: "Slovensko-ang. jezik", 2633 W. 22nd St., Chicago, Ill. — (Adv.)

CUNARD ANCHOR

NAMERAVATE LI DOVESTI SVOJCE V AMERIKO? Sedaj je čas, da se pripravite na kruto, katero se bo prišla s 1. 1. 1924. Cunard Linije organizirajo vsajni rojakom, da dobe potni list, vse potrebne poveljske in potovanja v riko. To je dovoljeno nam pod dovoljenjem od Jugoslovanske vlade, potniki se pošljejo naravnost na pod osebni nadzorstvom zastopnika družbe in to brez posebnih troškov. Ima Cunard linije, mu ni treba čelast prostor. Tedensko pluje večkrat po parnik in Evrope. Cunardovi listi se hel za najhitrejšje parnike sveta. Za podrobnosti se obrnite do našega kabineta zastopnika, ali na naš urad.

CUNARD LINE, 140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Ako želite

da bodo vaše denarne pošiljke pravočasno prišle v domovino, zahtevajte od vsakega bankarja, da vam izda ček na JADRANSKO BANKO. Vaša nakazila se izvršujejo hitro, točno in brez vsakega oblitka potom naših podružnic po pošti. Naš amerišanski oddelek vam vsem našim izseljenim BEZPLACNO na uslugo. Za vse informacije obrnite se na: CENTRALO JADRANSKO BANKO AMERIKANSKI ODELEK LJUBLJANA JUGOSLAVIJA

Podružnice: Beograd, Cevita, Celje, Dubrovnik, Eregovci, Jozia, Jozinice, Koper, Kotor, Kranj, Ljubljana, Metković, Prevalje, Sarajev, Sibenik, Zagreb.

AFILIRANI ZAVOD: Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N.Y. Glavni korespondent za Južno Ameriko: Banco Yugoslavo De Chile, Valparaiso, Punta Arenas, Antofagasta.

Finančna sila tega zavoda. Nam jamči vseobčo sigurnost.

Milan Fabjančič: V PLAMENIH.

I.

Hladna noč je stisnila taborišče in ga pričela ob črna tla. V zemljo zarite barake so goitale trume enjastih kostnjakov, da jih varijo v svojih lesenih trebnjih. Ullice taborišča so jih bile natlačene; dolga in ozka, v črno temo zlekujene ulice so jih trle z morečim molkom zverinske sile reskega noža, ki so se mu upirali v krhanju krvavskih duš, plamtečih v sikajočem ognju raznetenih živcev.

Od vseh strani neznozna tema in črna teča, ki se je nevidna valjala in premetavala po ogromnom pogorišču življenja. Od bodečih žic je polze-la onemogla kri nabodenih duš.

Sredi teme je med vrstami množice, ki je mračna in tesno sklenjena razgreto dihala mučno sladkost pričakanja, tlel razdražen apetit: Kaj bujčica mislijo s nami?"

"Naj mislijo, kar hočejo! Da bi le tako temno ne bilo..."

Obrazov niso razločevali, le potni ogenj so šuštili, ki je žarel iz njih.

"Kaj si rekel!"

"Ab, nič! — Tema, ta prokleta tema! Niti ene zvezde nikjer..."

"Kaj bi ž njo, kaj bi s to zvezdo?"

"Nič! Niti koščka neba ne vidim, niti tebo ne vidim..."

"Pst!"

"Resnično, niti ene zvezde."

"Zagorelo jih bo na tisoče se to noč to vam!"

"Kaj veš in odkod veš?"

"Boš videl da vem..."

"Pst, ne kričite tako glasno!"

"Pobijejo nas to noč in kar tu na kupu. Niti kriknil ne boš..."

"Hudiča! Zakaj bi nas pobili, saj smo že tako ubiti."

"Ne tako glasno!" je zatrepetal in stisnil zobe.

"Zakaj, zakaj! — Pa mi razoučim, čemu te gonijo ponoči in ti pritiskajo železno pest na usta! In čemu so nam pobrali nože, pasove, da vsaki najmanjši košček železa? Da — se dobro, da nam niso populili zob iz željosti!"

"Paat! Na krič! Zverina!"

"Pojd! K vragu!"

Na levo in desno, spred in zad tema, skeleča, nabrušena tema, ki je široko razpirala njihove razbolele oči in jim vlivala s svojim železnim objemom in grozečim molkom neizvesten strah in grenko omotiejo v srea, da so se krčevito stiskala in poganjala nemirno kri v lica.

"Pobijejo nas; to je enkratona!"

"Da..." Vse se je pogreznilo v grizoč molk. Pristuškovali so v gluho temo, stiskali med zobmi jokleno ujeno moč in napetih mišic pričrkovali oni krvavi krik, ki ga je davila neprodin-na noč v sebi, da ga laburhne vsak trenotek. — Nič...

Utrudili so se; kolena so se jim zibala in oči so se jim zapirale. Zehali so in otipavati krog sebe, kam bi legli.

"Kar legel bi!"

"Da bi le tako temno u bilo!"

"Ali te je strah?"

"Zakaj strah? — Strah, strah... Čemu bi

stali tu celo večnost, da kar tla gore pod teboj, in ne veš, zakaj!"

"Ta še vedno noče vedeti, zakaj!"

"Pa ti veš zato bolje! — Hej, vi spred, naprej! So vam zakovali noge v tla?" je kriknil, da so se stresli vsi krog njega in se je zganila, zatrepetal tema.

"Boš tiho!" so pritačeno planili. "Bi rad mastno večerjal!"

"Nič za to! Bo vsaj zabeljena večerja..." Naprej tam spred!" je kriknil še huje in se povzpela na prste.

"Ali boš tiho!" je zašumela tolpa stisnjenih pesti in iztehtih zob. "Če bi že rad, pojdi na se naderi na bajonet!"

"Bajonet, bajonet! — Saj se ne bojite zame, zase se trčete, strahopetci... Naprej, pravim!" je odrival tolpo, ki ga je zadrževala.

"Kam naprej, bedak! Tam so žice..."

"Pa kar na žice in črez žice! Je vseeno..." je še ponehaval njegov krik. "Če naš žo mislijo pobiti, naj nas pokoljejo kar tu na mestu z muziko, še jim je všeč..." je zakolobaril s pestjo predse.

"Daahas... Saj si boš napravil muziko, da ti bodo brenčale kosti!"

"Kosti, kosti! — Ali boš celo večnost tu stal in strašil temo? Če vi, jas ne!"

"Pa se vlez!"

"O! Saj se bom, saj se tudi bom; prav za našaš se bom, haha... Tako... Sedaj pa naj trobentaje hudič kakor se jim zljubi!"

Legel je trebnjoma na zemljo, naslonil obraz v dlani in kopal s komolci, kakor da se hoče zariti v tla. Trepetaje se je zasmejal v prah: "Kako je to smešno, tako strašno amešno..." Obrnil se je na hrbet in zabasiral: "Trobentaje, hudiči, le trobentaje!"

Vsi so se tiho zasmejali njegovemu početju in ko jih je zopet rezala tema tišina, si so saželeli njegovega krika.

Ta tišina, ta demonska tišina jim je zajezdila ramena in jih davila, da jih je oblivljal mrzel znoj in so jim žarele lobanje. Pritiskali so dlani na razgrete oči, zehali iz globine prs vročo sapo, se majali in se vdali neznoznemu pritisku; posedli so trumoma in so zazibali v lahen drem.

II.

Baraka; lesena, nizka, deset korakov dolga in pet široka; vonj po nesnagi, smrekovi smoli in znoju potečih se teles.

Kakor so jih bili nabozali vanjo, tako so ostali prve frenotke: Želili so si bili skromnega varstva teh nevidnih sten, ki so jih sprejele iz bobnečega brezdnega skalnate noči v svoje mrko zatijše. Molčali so, skoro dihali so pozabili. V trenotku so doznali vso klavirno oporo ter raskavih sten, ki so ledenele v debeli temi; na glavah jim je šepela brunasta streha in jim lomila kolena. V areja jim je polzela vsa grozna neznanca vsebina teh temnih, mrzoraskavih sten.

"No, sedaj smo doma..."

"Da, v mrtvašnici..."

"Kakor v vreči smo..."

"Da; na varno so nas spravili..."

"Kaj si ti tudi tukaj!"

"Ho, svedea sem! In ti si tudi tukaj!"

"Svedea sem, glej ga! To je dobro, da smo vai ml tukaj..."

"Kje pa si? Ne vidim te..." Daj mi roko, da te vidim!"

(Dalje prihodnjic.)

SLOVENC V AMERIKI

otroci — njih roditelji — in roditelji poverjujejo svoje bančno poslovanje na mu zavodu — in vsak izmed njih o uspeh svojega neprestanega stika s to večje jugoslovanske banko v Zedinjenih državah.

In vi, ki pri nas ne vlagate, niti ne vestirate, brez razlike kje stanujete, pričate se, da je za Vas najupnejše, ako poverite vaše bančno poslovanje na

KASPAR STATE BANK 1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice ILLINOIS

Polijamo denar v stare domovine ceneje in najhitreje. PRODAJAMO ROBOODNE LISTKE za vse prekomorske črte v Jugoslavije in nazaj. Izdelane tudi svedoče (affidavits) za nastajanje